Ročník XX. Budapešť 26. apríla 1913. Číslo 17.

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESŤNÁSŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:
Na celý rok ... ... 4 koruny — hal.
Na pol roka ... ... 2 « — «
Na štvrť roka... ... 1 « — «
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komornik.
Majitel' a vydavatel':
JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavatel'stvo:
Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
sem sa majú posielať predplatky, taktiež dopisy do nové ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dla tarify. Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Odročenie krajinskej púte do Ríma.

Ku krajinskej púti do Ríma do 15. apríla zo všetkých strán krajiny prihlásilo sa 600 pútnikov. Poneváč ale svätý otec pápež Pius X., k najúprimnejšej sústrasti celého sveta katolíckeho, ťažko ochorel, neni na to výhľadov, že by pútnikom v najbližšom čase výsluchy udelovať mohol. Z tej príčiny aj krajinskú púť ktorá z hlavného mesta 28. apríla pohnúť sa mala do Ríma, odročujeme na prihodnejší čas.

Keď toto všetkým čo prihlásili sa ku krajinskej púti do Ríma, s úctou dávame na vedomie, prosíme ich spolu, aby i naďalej ostali pri svojom úmysle putovať do Ríma a modlili sa ku Všemohúcemu, aby svätému otcovi čím skorej ráčil dať stáleho zdravia.

Dano v Budapešti 15. apríla 1913.

Predsedníctvo Katolíckej Ľudovej Jednoty.

Hrúzovláda v nitrianskej stolici.

Prekazené ľudové shromaždenia a poslanecké účtovania.

Napísal Ján Bartos, krajinský vysianec okresu zlatomoravského.

Ako šialenec Tisza hrúzovládu v parlamente zaviedol, vymlúval sa s tým, že on len jedon jediný raz prehrešiť sa chcel proti pravidlám krajinskej snemovne. Od tých čias ale najbrutálnejšie nezákonnitosti pácha v takom počte, že ich ani spočítať nomôžno. Svevolné šliapanie zákonov v krajinskom dome ale zachvátilo už všetky kruhy verejnej správy krajinskej.

Hlavní slúžnovci, stoliční úradníci, zvlášte notári o právach ľudu ani pochopu nemajú. krajinské zákony vykladajú si ako sa im ľúbi vystrájajú také barbárske kúsky, akých nedovolia si ani pohlavári divochov v najtmavšej Afrike.

Nitrianskí liberáli ako mungovskí lapaji dostatočne známí sú nielen po krajine, lež aj za hraniciami Uhorska. Nitrianskú stolicu ešte vždy a všade volajú len stolicou švihákov. Sprisahaní nepriatelia práv a slobody ľudu, pod koalíciou ako tchory čušali v ich dierach. Ba také kreatúry, ako je Szpál, klučkovali u vyslancov koalície, aby si daakú službu vyžobrať mohli. Tieto figúrky, pod koalíciou boly veľmi skrovné a ponížené. Boli radi že mohli žiť. *Včul ale zdá sa, že znovu idú robiť pokusy, aby na horných stranách vykorenili kresťanskú ľudovú stranu.*

Každému statočnému človekovi vlasy dupkom stávajú nad tými neprávosťami, aké prítomne mungovci páchajú na území stolice nitrianskej. To však nikdy nedosiahnu títo divoši, čo chce főišpán Craus a jeho úradníci. Liberálna strana už raz prepadla pre tie atrocity, aké páchala zvlášte v nitrianskej stolici. Nitrianskí mungovci nech len pokračujú v ich prenasledovaní ľudu, tým najlepšie služby preukazujú len nám, ktorí za to bojujeme, aby sme na večné veky pochovali ich korruptný systém. Veď keď ich počínaním v celej nahote predstavia svetu ich barbárske násilenstva, na ohyzdnú ich korrupciu, ľud tým skorej otvorí oči

a nahliadne, že celá táto banda nezaslúži iného iba aby docela vykynožená bola.

Atrocity nitrianských mungov len čo soceľujú sily krajinských vyslancov, duchovných a ľudu kresťanskej ľudovej strany. To ale, že včul prenasledujú nielen oppozíciu a kresťanskú ľudovú stranu, lež už aj *Katolícku Ľudovú Jednotu*, z hriešneho driemania zaiste zvbudí aj tých katolíkov, ktorí posial nechceli nahliadnuť že *v Nitriansku len preto vztekle prenasledujú každý kresťanský pohyb, bo ľud vzdelávajúceho účinkovania kresťanských organizácií, hrozne bojia sa mungovskí bašovia.*

Georg *Szmrecsányi*, Ján *Bartos* krajinskí vyslancovia, vodcovia kresťanských ľudákov nitrianskej stolice a stredište kresťanskej ľudovej strany postarajú sa o to, aby proti zneužívateľom úradnej moci a pachoriacim sa vodcom malých úradníčkov, pred každým zákonným fórumom zadosťučinenie vyprostredkovali prenasledovanému a utlačenému ľudu.

Na vzteklé prenasledovanie zo stránky mungov tým odpovieme, že proti ním desaťnásobnou silou zariadime agitáciu nielen v Nitriansku, lež aj po celej krajine. Silu, mravnú pravdu a popularitu kresťanskej ľudovej strany najskvelej dokumentovať budeme vždy vtedy, keď jej nepriatelia domnievajú sa že ju pochovali.

Porátame sa my na každý pád aj s bašikmi stolice švihákov, dobre vieme že pán Craus nebude si dlho ako Pilát ruky umývať a oči prevracať, vieme aj to. že onedlho príde mráz aj na pána Szpála, pri tom ale ani spomienky nerobíme o takom «nikto», a «škrabákovi», ako je notár *skačanský*.

O najnovších atrocitách mungovských švihákov v záujme ľudu podávame nasledujúce hodnoverné zprávy:

Georg *Szmrecsányi* krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany okresu žabokretského, v sprievode krajinského vyslanca Jána *Bartosa*, ako sme minule spomenuli, navštívil svoj okres, aby v ľudových shromaždeniach účtoval pred svojimi voličmi. Početní členovia Katolíckej Ľudovej Jednoty z tejto príležitosti tiež zamýšlali vydržiavať ich shromaždenia, ku ktorým povolali oboch výšspomenutých vyslancov kresťanskej ľudovej strany. Jozef *Szpál*, hlavný slúžny žabokretsky ale nedovolil vydržiavať ani ľudové shromaždenia ani účtovanie a ich vydržiavanie vo viacerých obciach pokúsi sa prekaziť zbrannou mocou. Nad nezákonným a surovým pokračovaním

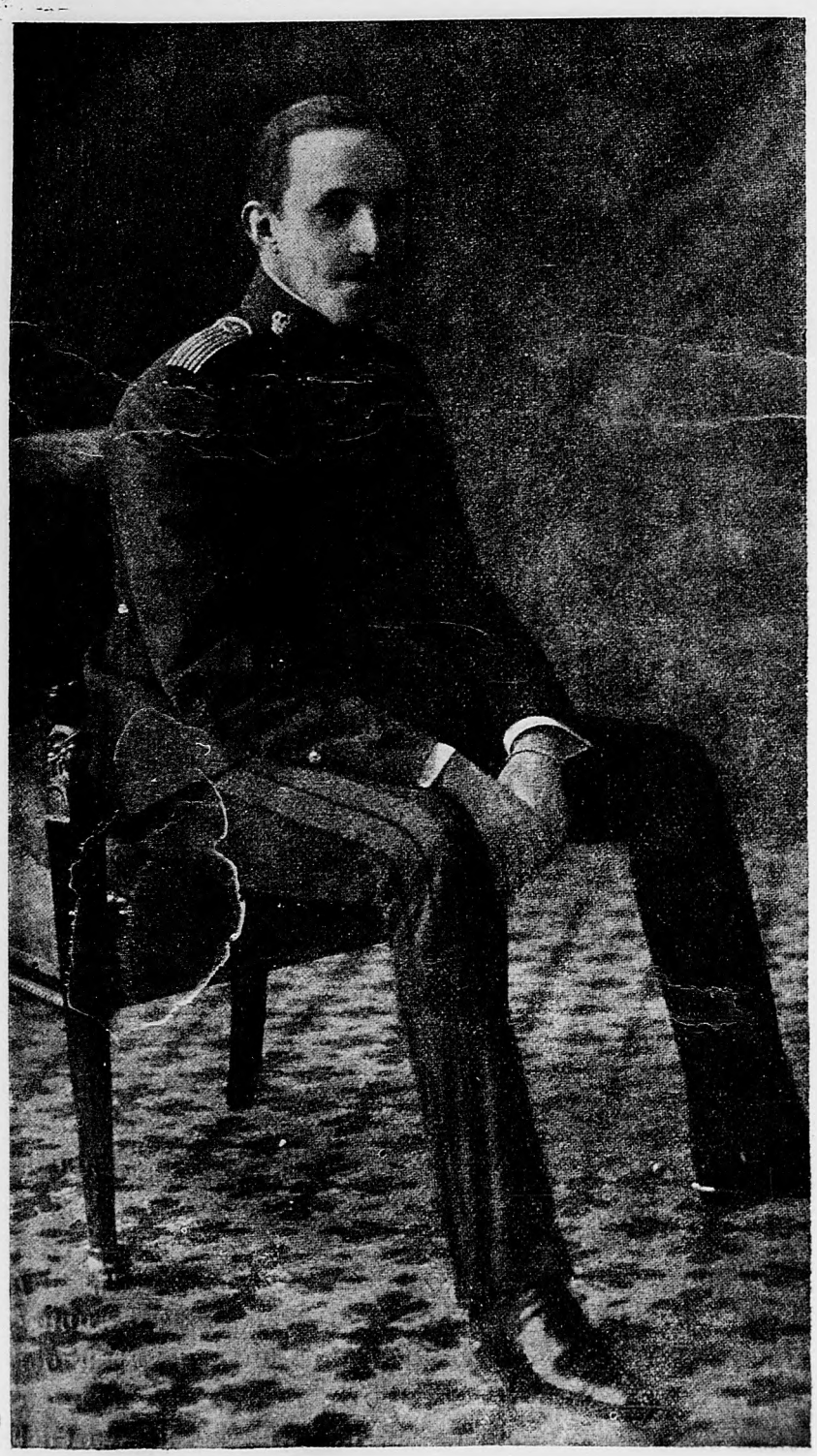

Alfonz XIII. král španielsky.

hlavného slúžneho náramne rozhorčený ľud horko-ťažko pošťastilo sa utíšiť vlúdnemu napomínaniu dvoch krajinských vyslancov,

V obci *Solčanoch* v nedeľu o 11. hodine predpoludním bola porada, v ktorej držali prednášky: dekan-farár Georg *Bezák* a krajinskí vyslancovia Georg *Szmrecsányi* a Ján *Bartos*. V obci *Veľké Boššany* v mene voličov vernosť a oddanosť obľúbenému vyslancovi peknou rečou vyslovil kaplán Štefan Szöllösy. Dotedy všetko šlo v pokoji a v najkrajšom poriadku. Početní občania objednali si aj časopis «Kresťana».

Najväčšia obec okresu sú Chynorany, obyvatelia obce do posledného, sú horliví ľudáci, poslanecké účtovanie a ľudové shromaždenie malo tu vydržiavané byť v nedeľu o 5. hodine, Ignác *Wohland* dekan a miestny farár shromaždenie oznámil hlavnému slúžnemu, tak ako to zákon nariaďuje. Hlavný slúžny *Szpál* však nedovolil poslanecké účtovanie a ľudové shromaždenie a dľa jeho mungovskej znalosti krajinských zákonov opovážil sa urobiť to s tým odôvodnením: že dekan-farár raz už na 40 korún bol pokutovaný, poneváč poslanecké účtovanie neoznámil vrchnosti, ďalej že obyvateľstvo v Chynoranoch je veľmi rozčulené (celá obec je čisto ľudácka) a konečne aj z tej príčiny, že z obyvateľov viacerí už pokutovaní boli preto, že o mungovskej strane spievali posmešné piesne. Mungo Szpal, zaiste aby pokojne spal, s jeho zákazom do Chynorán poslal ešte aj kŕdeľ žandárov. Krajinský vyslanec Georg Szmrecsányi potom šiel ku rychtárovi obce a oznámil mu, že nasledujúceho dňa v pondelok 14. apríla, večer o 6. hodine svoje poslanecké účtovanie vydržiavať bude na priestore pred kostolom. Rychtár obce v známosť vzal toto upovedomenie.

Druhého dňa rano hlavný slúžny Szpál prišiel do Chynorán a striehol na krajínských vyslancov, ktorí pokračovali v ich okružnej ceste a navštívili obce: *Tőkésujfalu, Janovuves, Klíž a Ješkovce*. Hlavný slúžny mungo Szpál s hrbou žandarov a notárov všade šiel za nimi a v každej obci namáhal sa prekaziť účtovanie a pokojný ľud pobúriť. To sa mu však nepošťastilo, bo v obciach *Tőkésujfalu* a *Janováves* občania shromaždili sa v ich príbytkoch, kde potom farár Teodor Quapil a krajinskí vyslancovia povzbudzovali ich k vytrvalosti ku zásadám kresťanským. Popoludní krajinskí vyslancovia prišli do obce *Klíž*, hlavný slúžny Szpál s jeho cinkošami, rozumie sa šiel za nimi. Krajinskí vyslancovia Georg *Szmrecsányi* a Ján *Bartos* v prvom rade ohrožovali se proti nezákonnému a zcela hlúpemu pokračovaniu hlavného slúžneho a vo farskom dvore pred početným občianstvom vysvetlovali účinkovanie kresťanskej ľudovej strany a politické rozpoloženie krajiny.

Enna, španielska kráľovna.

V pondelok 14. apríla večer o piatej hodine krajinskí vyslancovia vrátili sa do Chynorán. Hneď po ich príchode krajinskému vyslancovi Szmrecsányimu doručená bola nová sentencia hlavného slúžneho, ktorou mungo Szpál ako nevyspatý hlavný slúžny znovu zakázal vydržiavanie poslaneckého účtovania a ľudového shromaždenia a to s tým odôvodnením: že rychtár obce nemohol vznámosť vziať vydržiavanie tohoto účtovania a shromaždenia, bo vraj obyvateľstvo obce je veľmi rozdráždené a okrem toho že v ten deň v obci sú štyri svatby, on ale vraj že nechce rušiť sviatočnú náladu svatob-

níkov. Nuž ozaj i ten najposlednejší šusterský učeň vymyslel by si múdrejšie odôvodnenie, ako je toto. Darmo je, my a s nami každý nestranný človek len toľko môžeme povedať, že ten mungo Szpal už zcela prespal jeho zdravý rozum. Krajinský vyslanec Szmrecsányi ani neprijal Szpálovú sentenciu. Obyvateľstvo obce za tým v obrovskom počte hrnulo sa na priestor pred kostolom, čo keď videl mungo Szpál, s celým oddieľom žandárov vrhol sa na itak rozdráždený ľud, krajinskí vyslancovia ale aby prekazili krveprelievanie, tíšili rozčulené obecenstvo a konečne asi s dvetisíc ľudmi vtiahli na veľký dvor občana Košíka. Na tomto dvore za hlučného oduševnenia prítomných držal účtovanie Georg Szmrecsányi a za ním rečnil vyslanec Ján Bartos, ktorý ostro šľahal panujúci systém mungovskej bandy. Ľud na dvore pod rečiami hlučnými výkrikami dával výrazu svojmu súhlasu so všetkým čo slyšal, hrmavým hlasom prejavil dôveru a oddanosť ku svojmu vrele milovanému poslancovi a demonštratívne zatracoval nezákonné a barbarské vystupovanie hlavného slúžneho. Ospalý mungo Szpál i s jeho žandármi stál pred zamknutou bránou tohoto domu a od jedu div sa nepukol, zaiste nad tým, že ku väčšej oslave mungov, nemohol sa brodiť v krvi kresťanského ľudu.

V utorok 15. apríla krajinskí vyslancovia kresťanskej ľudovej strany navštívili obce *Nedanovce* a *Krásno*. V obci Nedanovcách gazda Michal *Turcsek* oduševnenými slovami dal výrazu nezklatnej oddanosti a vernosti ku osobe vrele milovaného krajinského vyslanca a ku kresťanskej ľudovej strane. Tu mnohí občania prihlásili sa aj ku Katolíckej Ľudovej Jednote. V obci *Krásno* dôveru a oddanosť ku obľúbenému krajinskému vyslancovi, v mene voličov vyslovil farár Alois *Molnár*. V tejto obci hlavný slúžny mungo Szpál zaiste tuho spal, možno že sa aj o jeho kožu bál a preto pokoj dal krajinským vyslancom. Popoludní o 3 hodine krajinskí vysloncovia navštívili obec *Brodiany*, v okrese zlatomoravskom. Tu občania slávnostne privítali ich s muzikou. Ján *Bartos*, krajinský vyslanec zlatomoravského okresu, v zápalistej reči a za hlučného súhlasu prítomných, vysvetloval účinkovanie kresťanskej ľudovej strany. Krajinský vyslanec Georg Szmrecsányi zvyklou jeho výrečnosťou hlboko dojal vo veľkom počte prítomných občanov, ktori jednohlasne prisahali vernosť svojmu vyslancovi a kresťanskej ľudovej strane. Bolo tu aj vídať ohromne veľký rozdiel medzi stolicou nitrianskou a tekovskou. Uradníci tekovskej stolice totiž nedopúšťajú sa takých nezákonnitostí ako to robia pluhaví nitrianskí šviháci. Večer o 5. hodine krajinskí vyslancovia kresťanskej ľudovej strany prišli do *Veľkých Bielic*. Tu už nespal a čakal na nich hl. služny mungo Szpál s jeho cinkošami. Kým sa ľud ku shromaždeniu sošiel, krajinskí vyslancovia v susednej obci *Skačanoch* navštívili kanonika-farára. Hlavný slúžny mungo Szpál už zas nespal a išiel za nimi aj do Skačian, aby sa dozvedel čo tam robia. Poneváč sa tam ničeho nedozvedel a videl, že tam ani neúčtujú ani shromaždenie nevydržiavajú, s dlhým nosom odpratal sa za nimi do Veľkých Bielic. Ostatne munga Szpála najlepšie karakterizuje to, že žabokretskeho drába poslal na hradskú a rozkázal mu, že keď kraj. vyslancov Szmrecsányiho a Bartosa vidí tade viezť sa do Veľkých Bielic, aby ich pristavil a arretoval. I z tohoto vidno, že mungo Szpál už celkom prespal jeho trochu rozumu, čo má pod jeho deravým klobúkom a že ani stieňa pochopu nemá o slobode osoby. Kto by aj v Nitriansku, v tejto stolici vybíjaných šviháckov hľadal kedy slobodu?

Španielsky dedič trónu, hluchonemý syn krála Alfonza XIII.

Vo Veľkých Bielicách, všestranne známy horlivý farár Štefan *Paška* zapalistou rečou zahájil početne navštívené shromaždenie a krajinskí vyslancovia Georg Szmrecsányi a Ján Bartos vo veľavýznamných rečiach vysvetlovali ciele Katolíckej Ľudovej Jednoty.

Vo stredu 16. apríla krajinský vyslanec Ján *Bartos* samotný išiel do obce *Hradištia.* Striehli naň aj na troch miestach, aby ho na ceste pristavili. To sa im však nepošťastilo. V obci Hradišti ale už čakal naň okresný notár «škrabák» Peter *Griacs* s dvomi žandármi a odvolávajúc sa na rozkaz hlavného slúžneho, shromaždený ľud vyzval, aby sa rozošiel. Krajinský vyslanec Ján Bartos ale okresnému notárovi v prvom rade kapitálnu lekciu držal o práve shromažďovania sa a potom zavolal ľud, aby šiel za ním do školy, zkadial potom najprv vyhnal okresného škrabáka, bo tam ľud búril a robil nezbedy a až potom povedal jeho reč za hlučného súhlasu všetkých prítomných.

Ako ale krajinský vyslanec Ján *Bartos* z obce Hradištia prišiel ku chotáru skačianskemu, tu ho pristavil výšspomenutý škrabák Peter *Griacs.* Darmo sa však pachoril. Vyslanec Ján Bartos dostal sa do Skačian, kde už čakal naň veľký zástup ľudu. Ako to videl škrabák *Griacs* ku dverám školského stavania postavil dvoch žandárov, prísne im naložil, aby do školy nikoho nepustili, shromaždenému ľudu ale rozkázal, aby sa behom päť minút rozošiel. Na tento rozkaz notára zbúril sa ľud, obrátil sa proti nemu a občania nie veľmi lichotivými výrazmi zvlášte to ľutovali, že tento notár narodil sa v ich obci, kde ešte pred destiatimi rokmi halenku nosil, ktorá mu teraz ale už smrdí.

Žandári potom na rozkaz škrakáka notára shromaždenie pozostávajúce z viacej sto ľudí, z čiastky vlastných pokrevných rozohnali bajonettami.

Hľa natoľko zdively už mravy nitrianskych bašov a títo šviháci ani sa len nehaňbia, že pred celým svetom nemajú statočnosti. *Ľud sa nenaľakal žandárov a skrikol na nich nejedon chlap, aby len po druhý raz produkovali také krveprelievanie ako v Černovej. Obyvateľstvo obce za svoje kresťanské presvedčenie hotové je aj život obetovať.* Žandári na kommando notára už aj dali sa do ľudu a akoiste bolo by nasledovalo krveprelievanie, *krajinský vyslanec Ján Bartos ale v poslednom okamžení skočil pred žandárov a okrikol ich: najprv mňa prekolte a len potom tento ubohý ľud.* Za tým keď upomenul žandárov na hrozné následky ich nezákonného pokračovania, oslovil

Alexander, dedič srbského trónu.

ľud, aby za ním šiel do fary, notár a žandári darmo sa namáhali rozohnať shromaždenie, ľudia sa tisli do fary, kde potom krajinský vyslanec Ján Bartos povedal jeho reč.

Krajinskí vyslancovia Georg *Szmrecsányi* a Ján *Bartos* na území žabokretského okresu, slobodne ani kroka nemôžu urobiť. Všade im za pätami lozia: hlavný slúžny, črieda notárov a žandárov.

V Chynoranoch podrychtár pýtal sa hlavného slúžneho, prečo vyvádza také veci, hlavný slúžny mungo Szpál na to odpovedal: **že mu to rozkázal főišpán Štefan Krausz.**

Pozvanie:

Georg *Szmrecsányi,* krajinský vyslanec okresu žabokretského, v nedeľu 27. aprila účtovať bude predpoludním o 9. hodine vo *Veľkej Lehote,* o 11. hodine ale v *Keselőkő Podhrade.* V jeho sprievode budú gróf Aladár *Zichy,* Koloman *Brestyenszky,* Ján *Bartos* a iní vyslancovia.

Popoludni o 4. hodine ale účtovať bude v *Oslanoch* Ján *Bartos* krajinský vyslanec okresu zlatomoravského, ktorého tiež výšspomenutí vyslanci odprevadia. Bratia, dostavte sa všetci!

Kresťanský svetový názor je blahonosný bez výmienky pre každého.

Portugálska republika.

Dva roky uplynuly, čo portugálski revolucionári detronizovali svojho kráľa a keď ho vyhnali z krajiny, vyhlásili republiku. Bolo to víťazstvo portugálskych slobodných murárov. Zmena tá nestala sa pokojnou cestou, bo veď väčšina národa portugalskeho bola za kráľovstvo. Freimaureri zariadilí ozajsnú hrúzovládu. aby prevládali a zničili kráľovskú stranu. Mali po ruke regimenty karbonárov — najatých ozbrojencov — ktorí vojnu viedli proti kráľovi verným Portugalčanom. Dopustili sa tých najhroznejších ukrutností. Nešetrili nikoho. Strielali nevinných ľudí. Preplnili žaláre. Pred súd postavili každého podozrivého občana a trápili a sužovali ho vyberanými mukami. Takým spôsobom portugálski freimaureri dostali moc a vládu do ruky. Zariadili sa dľa ich vôle. Úrady, stavy a hodnosti zaplnili svojimi ľudmi. Pri krajinských voľbách poslanecké mandáty obdržali len vládni — republikánski — kandidáti. Oppozícia ani neprišla k slovu. Prvé účinkovanie republikánskej vlády portugálskej namierené bolo proti katolíctvu. Portugalské obyvateľstvo je čisto katolícke. Ako také, prísne pridržiavalo sa svojej cirkve. Republikáni nenávidia však katolíctvo a chcú ho vykoreniť. Vláda portugálska povzbudiac sa na francúzskom príklade, proti katolíkom vystúpila tou istou surovosťou a neľudskosťou, ako to robili francúzski ministri. Katolíci nechceli sa poddať banditom republikánskym a chytili zbraň do ruky. Zpiatky chceli uviesť kráľovstvo a obrániť si náboženstvo. I vznikly odboje a krvavé srážky. Kráľočská strana neraz porazila republikánov, tak že tí na vláde udržať sa mohli len s najväčšou ukrutnosťou. A v Pprtugalsku ešte aj včul panuje hrúzovláda. Najviac trpia katolíci. Je to skutočne pluhavstvo, čo tam vyvádzajú s katolíkmi. V prvom rade vyhnali reholníkov a mníšky a ktorí dovolenie dostali, že môžu v krajine ostať, vydaní sú najväčším sekatúram a urážkam. Republikánski drabanti — karbonári — napádajú a bijú ich na uliciach. Sudcovia predvolávajú ich bez všetkej príčiny a ako divoši mučia ich barbárskym spôsobom. V skolách neslobodno vyučovať náboženstvo. Učitelia povinní sú školákov v neznabožstve vyučovať. Na rozkaz vlády aj malí žiačkovia dostanú perká s nápisom: «Nenie Boha. Nenie viery.» A perká tie na prsia si musia pripať. Vláda do obehu pustila také dopisnice, na nichž ukrižovaný Kristus v posmech je obrátený. Kríž nikde netrpia. Portugalskí karborári ešte aj v cintorínoch povyvalovali kríže. Ba tak ďaleko šli vo svojej vzteklosti, že kňazov a mníšky vykopali z hrobov a ich kosti pohádzali do jarkov.

Proti týmto bestiam ľud nevie sa brániť, bo ozbrojení banditi jednostajne sú v práci.

Hľa, takto vyzerá sloboda vlády freimaurerov. Práve tých mučia freimaureri najhroznejšie, ktorí cez tisíce rokov udržiavali krajinu. Sú to katolíci! Je sa čo obávať, že časom aj Uhorsko vyjde na osud Portugalska. *Záhorský.*

Štrajk a volebné právo.

Pred pár týždňami prežili sme viac dní v obavách pre všeobecný štrajk, ktorý pripravovala socialdemokratická strana za všeobecné a tajné volebné právo. Pripravovaný všeobecný štrajk vystal a keď sa socialisti aj úradne nevzdali zavedenia všeobecného štrajku, ďalšiu agitáciu k tomuto boju zastavili a poneváč nikto nehľadá príčiny, ktoré maly vplyv na takýto obrat, celá vec prichodí do zabudnutia.

Čo sa však u nás nestalo, stalo sa v Belgicku. V Belgicku totiž vypukol hromadný štrajk s takými istými cieľami, s akými sa chystal u nás: za všeobecné a rovnaké, tajné volebné právo. Štrajk v Belgicku zásluhuje teda u nás pozornosti, bo jeho výsledky môžu byť poučné.

V Belgicku je zavedené takzvané plurálné volebné právo. Hlasovacie právo je síce všeobecné, ale s takými obmedzeniami, že mnohí majú právo na dva, na tri, ba aj na štyri hlasy. Belgicko je v prvom rade priemyselný štát, veľké massy robotníctva sorganizované sú v v spolkoch socialistickej strany, ktorá už od rokov rozhorčený boj vede proti kresťanskej väčšine v parlamente. Socialisti nachádzali podporu u krajných liberálov v boji za všeobecné rovné a tajné volebné právo, ale ani raz nedosiahli žiadúcnych výsledkov. Dvakrát sriadili všeobecný štrajk, ale zbranná moc zlomila každý pokus. Široké kruhy gazdovského obecenstva, obvzlášť ale sedliactva súhlasily s poriadkami

vlády, bo v uvedení rovnakého volebného práva namiesto plurálneho vidia svoje záujmy ohrožené voči socialistom. Poučení dosavádnymi nezdarmi ale socialisti teraz pripravili pokojný

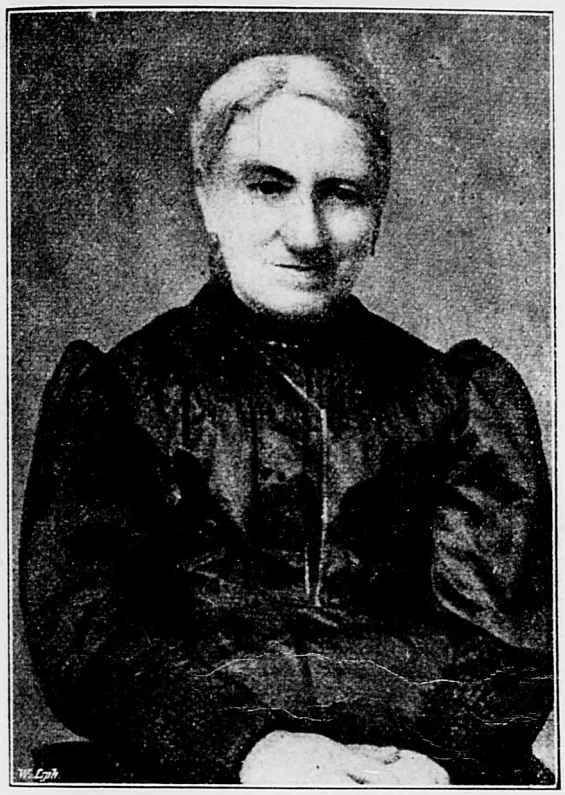

Sv. otca pápeža Piusa nedávno zomretá sestra. Dve sestry sú este na živote a pečlive opatrujú chorého svätého otca.

štrajk, aby sa zbranná moc nemohla zamiešať a dosial, ačpráve štrajk vypukol ešte 14. apríla štrajkujúci nezavdali príčiny ku zakročeniu zbrannej moci.

O rozmere štrajku možno si utvoriť príbližný obraz z nasledovných dát. Belgicko je malá, na 29.455 štvorcových kilometrov sa rozprestierajúca. ale husto obydlená krajinka, asi deväťkráť menšia, ako Uhorsko, a číta vyše šesť millionov obyvateľov. Priemysel je v najlepšom kvete a 1.200.000, teda asi jedna šestina obyvateľstva živí sa z fabrického priemyslu. Ale všetcia robotníci nestoja v socialistických organizáciach. Pritom všetkom vodcovco štrajku rátali na polmilliona štrajkujúcich, predpokladajúc, že v tretí deň štrajku prinajmenej polmilliona robotníkov zastaví prácu a v tomto že budú príkladom predchádzať robotníci v prístavných mestách.

No dosiaľ toto predpovedanie sa nesplnilo Robotníci v prístavných mestách len čiastočne vstúpili do štrajku, tak že práca v prístavoch dosial nezasekla, čo sa ale počtu štrajkujúceho robotníctva týka, tento ešte nepresahuje tristotisíc. Oproti tomuto ale treba poznamenať, že medzi štrajkujúcimi panuje veľké oduševnenie, a odhodlanosť, v čom ich posilňuje sympatia veľkej časte obecenstva, výdatná podpora.

Dňa 18. apríla bolo tomu práve dvadsať rokov, čo v Belgicku uprostred najväčšieho rozčulenia, pouličných demonštrácií, pustošenia vyslanecká komora v jednom jedinom tri hodiny trvajúcom zasadnutí 119 hlasmi proti 29 hlasom odhlasovala plulárne volebné právo. Na to nastalo isté utíšenie, ale potom socialisti novšou agitáciou roku 1902. sorganizovali novší štrajk za všeobecné a rovnaké volebné právo, ale bez výsledku.

Teraz, po dvadsiatich rokoch znova sa chytili tej zbrane, ktorá im už toľkokrát zlyhala. Či teraz s väčším zdarom použijú túto dvojsečnú zbraň, to ukážu výsledky najbližších dní.

Zo Spišskej Magury.

Neverím, že by bolo v Uhorsku moc takých dedín, v ktorých by sa nachádzalo toľko k nemravnosti náchylných žien ako v Osturni. Obec tá leží v Magure. Obyvatelia jej všetci sú gréckokatolíckeho vierovyznania. Je to chudobný, v mnohom ohľade obmedzeného smýšľania, ponižený a poslušný ľud a v tom väzí asnáď jeho nešťastie, bo mnohí nevedomosť jeho k tomu použijú, aby ho priviedli na cestu nemravnú.

Pierpont Morgan, nedávno zomrety amerikánsky millionár.

Zpočiatku myslel som, že asnáď mužovia obce sú náchylní k nemravnosti a že títo zapričiňujú asnáď tento divoký, zverský hriech, lež nie! Príčinu nemravnosti netreba hladať v obci a ženy ani nebývajú nakazené doma s nemravnou náchylnosťou, lež z veľkého sveta dovlečú ten ošklivý hriech do svojej obce a následkom toho pre hriechy druhých trpeť musí celá obec.

Jaknáhle má daktorá dievka 13—15 rokov, už ide slúžiť a keby jej mesačne aj 100 korún platili, nešla by inde ako do Kéžmarku. Dľa mojej mienky najviac v Kéžmarku svedú na zlú cestu tie bezpomocné dievčatá, ktoré sú ináč krásnej tváry a ohľadom na vek veľmi vyvinuté, ba mám veľké podozrenie, že sa tam nachádzajú i tajní kupci s dievčatmi, bo berú moc dievčať do väčších miest pod zámyslom služebnickým, odkial tie nešťastnice do svojej tichej obce vratia sa najviac s nezákonnými deťmi.

Pravda, že nenavráti sa domov ani polovica tých, čo nastúpia túto hnusnú cestu, lež ostanú vo väčších mestách, kde potom stoja pod policajným dozorom. Za to ale dakto ťažko musí trpeť a ktože to má byť? Nie tá osoba čo sa dala na nemravnosť, ani naničhodný svodič, ktorý svoju milenku po nešťastí chúlostive zanechal, lež obec. Tá musí snášať farchy, veď taká nešťastná osoba hneď sa sprostí svojho dieťaťa, dá ho do nálezenca a ty ubohá obec plať! Áno, plať a mlč, bo pošleš svoje dieťa do služby namiesto toho, aby si ho choval doma. Poť sa! Nech bude tvojou pokutou aspoň to, bo nadarmo napomínajú vás vrchnosti, darmo prosí vás kňaz, aby ste nevstúpily na zlú cestu, to neosoží nič a preto pokutuje vás Boh.

Jako príde ale k tomu nevinný človek, ktorý platí asnáď najviac dane v obci, aby dvihla sa jeho obecná prirážková daň pre opatrovanie takých nezákonnitých detí? Či máte pochopu, milí čitateľia, že koľko platí ročne tá obec výlučne len za také nezákonnité deti? Je to hrozné! Neopovážim sa ani povedať, že neplatí za to menej ako 1000 do 1500 korún ročne. Kto len trochu zná správu obcí, hneď uvidí, že s tým výdavkom obecná prirážková daň zdvíha sa aspoň o 60 percentov.

Ja sa pri tom všetkom neviem hnevať na tie bezpomocné osoby, však sú ony nevedomé, obviňujem ale ich službudajúcich, však títo by mali mať za mravnú povinnosť: pozor dávať na svoje slúžky a nemali by ich púšťať na také miestá, o ktorých tušia, že sú tam vystavené nebezpečenstvu. Mnohí asnáď povedia: «Čo mi do nej, nemôžem vždy byť pri nej a konečne keď skončila svoju prácu, nech ide kde sa jej páči!»

Človek takého smýšľania nie je predomnou človekom, taký patrí ešte do pohanských časov a nie do dnešného vzdelaného sveta. Keď už skončila tá slúžka svoju prácu, vtedy netreba sa už viac o ňu starať? Jestli dakto tak smýšľa, on sám je ten, ktorý do bahna hriechu sotí tie dievčatá a nezaslúži iné, ako aby sme ho opluli tak, jako tie dievčatá. ktoré sa s nezákonnitým dieťaťom vrátia do svojej obce.

Pôvodca tohoto článku hovorí ďalej i to, že pre hriešnu náchylnosť žien k nemravnosti, veľmi túlajú radi sa financi po Osturni. Medzi iným spomína, že na jednej svadbe istý financ tak nepoctive sa držal, že ho chceli vymlátiť, pošťastilo sa mu ale zavčasu ufujazdiť.

Magurčan.

Čo nového na Balkáne?

Balkánski spojenci prijali podmienky veľmocí, za ktorých sú náklonné medzi nimi a medzi Tureckom pokoj sprostredkovať a tak balkánsku vojnu možno považovať za skončenú. Poloúradný sofijský telegramm oznamuje, že aj Čierna Hora bez každej podmienky prijala pokoj sprostredkujúce návrhy veľmocí. Prekvapenie budía teda chýry, že kráľ Nikita je neústupnejší než bol kedysi. Tak sa zdá, že kráľ Nikita svojou neústupnosťou chce zrýchliť len definitívne rozhodnutie velmocí v otázke pôžičky pre Čiernu Horu, bo Čierna Hora mesto Skutari ani v páde kapitulácie by nemohla podržať v svojich rukách.

Na medzinárodné položenie ale neústupnosť Čiernej Hory už nemôže vplývať. Osud Skutara veľmoci už rozhodly a svoje rozhodnutie nezmenia ani v tom páde, keby Černohorci po prípade Skutari i dobyli. Veľmoci svoje uzavretie o severných a severovýchodných hraniciach budúceho Albáýska už odovzdaly balkánskym spojencom. Dľa tohto uzavretia Skutari ujde sa Albánsku a Čierna Hora nedostane ani vrch Taraboš, ktorý dominuje nad Skutarim.

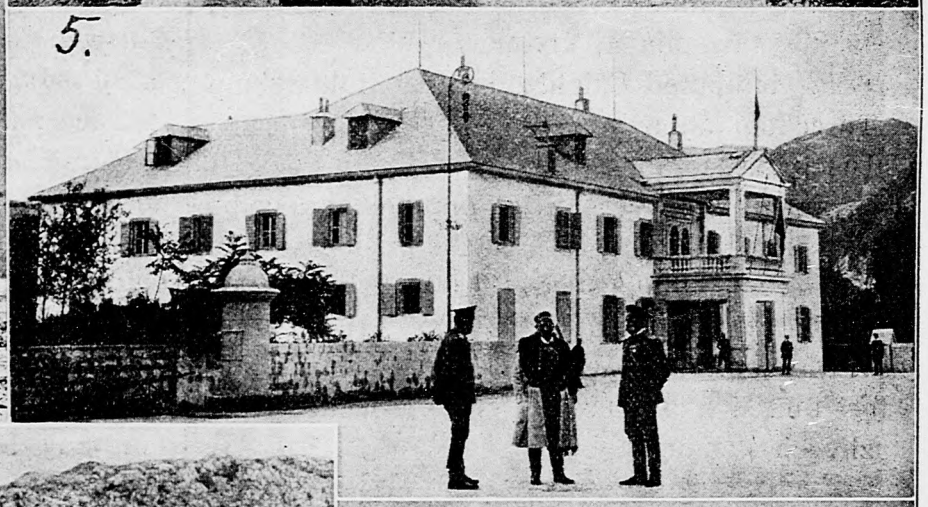

Z Černohorska. 1. Kráľ Nikita s kráľovnou opúšťa černohorský parlament. 2. Kráľ Nikita ide dávať výsluchy. 3. Knieža danilo, dedič černohorského trónu. 4. Letovisko černohorského kráľa v susedstve mesta Antivári. 5. Konak, kráľovský palác v Cetinie. 6. Milena, černohorská kráľovna. 7. Defilirovanie černohorskej armády pred kráľom.

Srbi dostanú mesta Ipek, Djakova a Dihra, Černohorci ale mestá Guzinje a Plava.

Protivy medzi balkánskymi spojencami pre rozdelenie koriste sa stále zaostrievajú. Bulharská vláda prísne sa pridrža toho, aby smluva o balkánskom sväzku bola prísne zachovaná a ďalej nestrpí pokojne koncentrovanie srbských čiat. V Sofii vedia, že tie srbské pluky, ktoré zpod Drinopola odviezli, v Pirote a v Niši opäť složili z vojenských vlakov a potom zaviedli na také kraje, ktoré Srbi napriek smluve držia obsadené a tam stavajú šiance.

O úplnom rozklade sväzku balkánskych spojencov svedčí i to, že srbský ministerpredseda Pašič tieto dni pozvaťdal k sebe vodcov opposičných strán a dal im žiadané vysvetlenia. Všetky oppozičné strany pridržajú sa toho, aby ani jeden piaď zaujatého územia nebol prepustený Bulharsku. Verejná nálada je taká, že niet srbskej vlády, ktorá by sa mohla podujať na to, aby nárokom Bulharska vyhovela. Srbi — hovoria — nie preto vycedili toľko krve, aby utvorili Veľké Bulharsko. Srbský ľud je odhodlaný, že zaujaté územia aj krvou obráni.

Na čiare pred Čataldžou medzi Bulharskom a Tureckom do uzavretia pokoja zastavené sú ďalšie krvavé srážky.

Dľa minule uverejnenej úradnej zprávy po čas balkánskej vojny v bitkách prišlo o život Černohorcov 6000, Grékov 11.000, Srbov 22.000 a Bulharov 80.000. Dovedna teda 119.000 mužov. Ku tomuto prídu ešte tisíce bojovnikov, ktorí umreli ako ranení alebo následkom nákazlivých nemocí.

Zas o 25 tisíc viacej vojakov!

Ministri Uhorska minulého týždňa zas putovali do Viedne. Bol tam Hazai, Jankovich a konečne aj ministerpredseda Lukács. Smutným následkom tohoto putovania je, že ročite zas 25 tisíc viac vojakov pod zbraň máme postaviť. Tisza a Lukács v ich mungovských poradách, ktoré od 5. mája zas vydržiavať budú v parlamente, bez hryzenia svedomia dajú odhlasovať nielen 25 tisíc viac rekrútov, lež aj tých 200 mitlionov, ktoré ročite platiť treba na ich udržanie. Nemyslia na to, čo nás už posial koštuje vojsko. Riadné výdavky na vojsko obnašajú totiž ročite sedemsto millionov, priechodné výdavky na námorníctvo šesťsto millionov, výdavky mobilizácie tisíc millionov a konečne výdavky nového zvýšenia kontingentu obnáša zas dvesto millionov konrún. *Dohromady teda na vojsko ročite vydávame 3200 millionov korún. Z tohoto dľa kvoty na Uhorsko padá 1200 millionov.* Tieto ohromné peniaze každý rok musí zaplatiť ľud. Neni na tom dosť, že pod zbraň postaviť musí najpotrebnejšie sily robotnícke, lež okrem toho na nesnesiteľné dane oderú ho do deviatej kože. Aby sme iné ani nespomenuli, hľa takto spravuje Uhorsko mungovská vláda!

Mungovské voľby koštovaly 30,000.000 korún.

Z nepodvratne spoľahlivých prameňov dokázané je, že od tedy ako vláda Khuen-Héderváryho predstavila sa v parlamente až po zakľúčenie volieb r. 1910. do mungovskej kassy prišlo **tridsať millionov** korún a tieto peniaze minuly sa do posledného haliera. Ba po zakľúčení volieb viacej výdavkov ostalo nevyplatených *Boly okresy, ktoré koštovaly 250.000 do 350.000 a aspoň sto okresov bolo takých, v ktorých jedonkaždý mandát koštoval stotisíc korún.* Okrem toho státisíce shltly výdavky na vojenskú pomoc, na *žandárov, banketty, na eestovné všeliakých deputácií, tak že konečne početní veriteli, ktorym neušlo sa z ich tridsať millionov vyhrážali sa s pravotami.* Celú mungovžkú väčšinu kúpili teda za viacej ako tridsať millionov. Neni sa teda nad tým čo čudovať, že taká **zakúpená banda** nerobí politiku v prospech krajiny a ľudu, lež pred očami má vždy len svoje vlastné záujmy a vačky.

Dar rezervistom.

Vojenská správa po dlhom uvažovaní a rozmýšľaní konečne odhodlala sa ku tomu, že všetkým rezervistom, ktorí v terajších búrlivých časoch aspoň cez dva mesiace boli v stálej službe, odpustí trí cvičenia, tak že viac nemusia sa dostaviť ku vojenskej službe. Aby ale ubohým rezervistom, ktorí už cez sedem mesiacov hladujú a nehody počasia trpia kdesik na ruskej alebo srbskej hranici, tento veľkodušný dar volaako neuškodil, vojenská správa opaprikovala ho tým, že ich ešte ďalej v službe podrži a len v čas žatvy a poľných prác náklonná je udeliť im urlaub na 12—15 dní. Neni to veľkodušnosť od tej vojenskej správy, ktorá nás koštuje milliardy?

Poslanecké účtovanie pod bajonettami.

Účtovanie pod bajonettami možné je a mysleť sa dá len v nitrianskej stolici. Že švihácki úradníčkovia tejto korrumpovanej, bahnom a nemravnosťou zaplavenej stolice o zákonoch krajiny a o právach ľudu ani pochopu nemajú, dokázali to zas 20. apríla, keď vyslali akéhosik škrabáka notára Prikrilla a pisarika Balažoviča, aby s pomocou žandárov prekazili účtovanie Georga Szmrecsányiho. Hrúzovlády a smiešného podskakovania nitrianských švihákov najmenej ľaká sa krájinský poslanec Georg Szmrecsányi ktorý ako posial v sprievode krajinských vyslancov Kolomana Brestyenskyho, Jána Bartosa Karola Fernbach a iných chodil po okrese a 20. apríla účtoval v Nitranovákoch, vo Vesteniciach, tak 27. apríla účtovať bude i v iných obciach. Nech sa od jedu rozpučia tí nitrianskí švihácí!

BESEDNICA.

Honci.

Za dva dni a za dve noci padal sňah. Na tretí deň sa vyjasnilo a zem prikrývajúca vrstva sňahu mala už takú tvrdú kôru, že človek bezpečne mohol chodiť po nej bez toho, aby bol uviazol do sňahu.

Gazdovia spokojne hovorili jeden druhému:

— Nemáme sa čo báť hladu.

Bo je to tak, že pre gazdov zriedka kedy chodia dobré časy. V lete suchota, ľadovec; v jaseni myši, dlhé dážde; v zime holomrazy; na jar hmly, hmyz a suchota. Keď dážď neni potrebný, vtedy aj za týždeň prší, sotva vidí človek trochu slnečných lúčov, nemožno ani orať, ani siať. A keď gazda zrno aj oddal voláko po biede tej zemi, vtedy zase darmo budeme čakať, aby trochu spŕchlo.

Toľko je isté, že je roľníctvo najneistejšie remeslo. Vtedy sklame človeka, keď si myslí, že sa zajtra prichytí ku žatve.

A osud gazdu je z roka na rok vždy horší. Gazdovanie dnes má toľko nepriatelov, že ich ani vyrátať nemožno a bieda je veru taká, ktorá nikdy neubúda, ale vždy len rastie.

No, tohoto roku, tak okolo vianoc gazdovia mohli byť spokojní. A aj boli spokojní. Jaseň bola dlhá, mohli pohodlne orať, siať. A teraz na to prišlo dobré hrubé teplé prikrývadlo.

Ani len žiadať lepší čas na siatiny ozaj nebolo možno.

Panstvo... No, tohoto síce hlava veľmi nebolí, keď je nejaké nepriaznivé počasie. Na takom kuse zeme sa len urodí potravy, keď počasie ani neni priaznivé. A potom, veď je tam banka. Tá pomôže v neúrodnom roku. A jeden rok nahradí aj viac zlých. S veľkým pánom to neni tak, ako s chudobným gazdom. Malého gazdu aj jeden neúrodný rok zničí.

Nuž a kto nemá ani len toľko zeme, kde by raz kročil? Dobré časy peňho sú dobré a keď sú zlé, takýto človek to tiež pocíti. Málo je práce, málo zárobkov. A potom nech žije chudobný človek celý rok! Bo len v lete a cez jar je príležitosť ku zárobkom... Najde sa síce tu i tu aj v zime: v horách alebo keď chudobný človek môže isť za honca ku poľovačkám...

Že počasie na poľovačku bolo také priaznivé, preto panský horár podldruhasto ľudí naverbova v dedine za honcov. Za štyridsať krajciarov dennej mzdy, ale preto na prvé vybubnovanie poldruhasto ľudí bolo pohromade. Lepší malý zárobček, ako žiaden.

Aj si povrávali medzi sebou:

— Málo, malý nájom...

— Malý? Ale ak ja nepôjdem, pojde druhý.

— V tom je tá chyba!

Na poľovačkách panstva dediny sa veľmi mnoho veľkých pánov zvyklo súčastniť. Odkiaľ prídu, odkial nie, kto by to vedel povedať? Prichodia z veľkých miest.

Nuž veď je to veru aj krásna zábava takáto veľká poľovačka. V niektorej húšťave je toľko diviny, že ich honci cez deň aj tisíc kusov vyženú z nej. Zvlášte jestli je počasie priaznivé, Nuž a teraz je veru priaznivé. A aj spomínali gazdovia:

— No toto bude dobrá poľovačka.

A aj bola.

V prvý deň flinty veľmi zhusta rachotily. Už celá kopa zastrelenej diviny ležala na hromade. Ale pred večerom začal duť juhovýchodný vetor a do večera sa tak lial dážď ako z nejakého šafla.

Na druhý deň ľudia po kolená brodili v premoknutom sňabu. Ešte aspoň to bolo dobre, že čierna zem bola zamrznutá, ktorá sa nerozpustila, bo ináč by sa boli utopili v jasenných úhoroch...

Poneváč dážď ešte aj na tretí deň popŕchal, už na poludnie zakončili poľovačku.

Pánom sa to veru neľúbilo, že ich zábavu neprlaznivé počasie takto pomýlilo. Ale toľko predsa neutratili, ako gazdovia. Že namiesto šiestich dňov len na tri dni dostanú plácu, to by ešte konečne len bolo voláko. Ačkoľvek pre nich aj toto je veľká škoda. Ale to sa ich už veľmi citlive dotklo, že si čižmy v tej pľušti celkom zkazili.

Už v druhý deň hovoril Jano Ročkár Štefanovi Krátkemu:

— Štefan!

— No?

— Moje sú už ako kutle.

— No!

— Aby toho čižmára tam porantalo...

— A kde si ich kúpil?

— V Širokej. Za päť zlatých minulú jaseň.

— Jarmočná práca — máchal Štefan ľavou rukou, bo sa pravou opieral o papek.

— A tvoje že ako?

— No, ešte len ta.

A potom neskoršie doložil:

— Uz ich tretiu zimu vláčim na nohách.

— Šťastný človek! Naozaj šťastný človek!

Keď aj s druhým honom boli hotoví, panstvo išlo do horárne na fruštik.

Aj honci sa sišli na kraj hory. Tam zase prišly do reči čížmy, zlé počasie a slabé zárobky. Chlapi zväčša len mlčali. Kývali hlavami a najviac hovoril len Jano Ročkár. No veď to ani neni div, bo ten aj vie rozprávať. A potom sa aj vyzná vo všetkom. Ostatní mu len prisviedčali:

— Veru tak! — pokračoval Jano Ročkár. — Mrcha sú toto časy. Predtým? Keď voľaktorý mládenec mal dvadsať tridsat krajciarov vo vačku, nuž si dvoch kamarátov mohol zavolať do krčmy. A teraz, ani s dvoma troma korunami si nič nepočne. Mrchavé sú to časy.

Ondrej Kúdela Horný, ktorý volakedy tiež čítava noviny, prisvedčí Ročkárovi:

— Veru peniaze dnes nemajú tej váhy, ako predtým.

— Aj ja to hovorím! — vraví Ročkár.

A ako sa nebo vždy viac a viac mračilo a začaly padať väčšie kropaje dážďa, pánský hajník vyšiel z horárne a riekol honcom:

— Teraz môžete isť domov, zajtra každý dostanete svoju zásluhu.

Honci tesnejšie stiahli na sebe haleny a potom po traja, po štyria v jednej hromade pohli sa do dediny...

CHYRNIK.

Zdravotný stav sv. otca Pápeža, ako sme už minule spomenuli, obrátil sa k lepšiemu. Svätý otec pokojne spí, horúčky nemá, kašeľ mu prestáva a sily mu ustavične pribúda. Mladší brat svätého otca Angelo Sarto a jeho sestry, ako aj sesternica s koncom týždňa prišly do Vatikánu, práve keď lekári skúmali svätého otca. Angelo Sarto po odchode lekárov šiel ku svojmu chorému bratovi a dvaja bratia sa mimoriadne srdečne pozdravili. Lekár professor Macchiafava o priebehu nemoce svätého otca vyhlásil, že sv. otec trpí na influenzu. Nikdy nepochyboval o tom, že sv. otec sa zotaví. Ale že kedy, to nemožno povedať, bo influenca v najviac pádoch temer vždy nepravidelne pominie.

Birmovky v hlavnom meste. Najdôstojnejší pán knieža-primas arcibiskup ostrihomský, jeho excellencia dr. Ján Csernoch sviatosť birmovania vysluhovať bude: 3. mája vo Francovom námestí, 4. mája v budínskom hrade, 5. mája v Jozefovom námesti, 6. mája v Alžbetinom námesti, 7. mája v Tereziove, 8. mája v Leopoldove, 9. mája vo vnútornom meste a 10. mája v Starom Budíne.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie v III. tohoročnom obežníku cirkevnom s výrazom vrelého uznania oznamuje smrť pápežského praeláta, kanonika a košického mestského farára Ondreja Kozora. Osvietený pán biskup podáva ďalej, že v smysle ulavenia pápežského nariadenia na tri roky platného, duchovní biskupstva pri spoľahlivých bankách a sporiteľňach i naďalej účinkovať môžu ako správcovia. Zpomedzi súbežníkov na košickú mestskú faru Arnold Hoffmann professor bohoslovia odstúpil a miesto neho o košickú mestskú faru uchádza sa tiež tunajší rodák Ludvik Konrády vojenský kaplán. Katolícki mestskí výborníci v záležitosti zaplnenia mestskej fary minule držali poradu a ztej príležitosti na jednotlivých súbežníkov previedli aj próbu hlasovania, pri čom Barnabaš Tost dostal 24 a Ludvik Konrády 13 hlasov, Anton Fischer dostal ten 1 hlas. Nekatolíckych mestských výborníkov vyzvali, aby pri valnom mestskom shromaždení na toho hlasovali, ktorý zo stránky katolíkov dostane najviacej hlasov. — *Zemplénboly:* Missionári košického biskupstva Jozef Kager vicedekan a farár z Boldogkőváralja a Géza Mayer farár z Erdőhorváti s veľkým úspechom vydržiavali tu sv. missie, zktorej príležitosti z miesta a z okolia ku sv. sviatosťam pristúpilo 900 veriacich.

Chýry zo Šáriša. *Prešov:* Tunajší spolok katolíckych tovaryšov 13. apríla predpoludním a katolícky kruh Rákocziho, tohože dňa popoludní vydržiavaly ich ročné valné shromaždenia, ktoré zápalistými rečiami zahájil praepošt a mestský farár Adalbert Zaborovszky. V oboch shromaždeniach predostrené a s pochvalou v známosť vziaté boly ročné zprávy o blahonosnom účinkovaní spolkov. Tunajší mešťan a zeman Alois Gomboš zomrel tu v 88 roku života, telesné pozostatky jeho k večnému odpočinku previezli do rodinnej krypty v obci Gombosszentgyörgy. Minister vnútra prísnym nariadením zakázal notárom zaoberať sa s parcellovaním pozemkov. Notári následkom toho prídu o dobrú čiastku ich pobočných dôchodkov. — Domovni slepých darovali: Spoločnosť mlyna nagysárošského 1 vrece múky a Jozef Vlaszlovits zo Stósz stolové náčinie. — *Kisszilva:* Na tunajšiu uprázdnenú stanicu učiteľskú osvietený pán biskup za učiteľku vymenoval Helenu Kerekes. — *Németjakabvágása:* Minule vypukol tu oheň a zhorelo šesť domov s pobočnými stavaniami. Škoda je dosť veľká.

Chýry zo Spiša V Spišskej Sobote pod vedením mnišiek stojaca r. k. občianska dievčänská škola 13. apríla sriadila divadelné predstavenie. Prednášali sa dva kusy: «Opravdová láska trvá až k hrobu» a «Kráľovna Berta Rozinka». Vystúpilo 24 žiačiek. Čistý osoh obráti sa na domácu kaplnku ústavu. — Do Vlach za dočasného mestského kapitáňa nadžupan vymenoval Zoltána Riesza, syna podolinského horára. — V Gelnici vystaviť majú modernú nemocnicu. Minister vnútra k tomu cieľu udelil štátnej podpory 50.000 korún, z mestského chudobného fondu mesto na ten cieľ obráti

40.000 kor. a rozidený ženský dobročinný spolok dá 10.000 korún. — V Illašovciach 10. aprlla obesil sa v stajni 52 ročný Jakub Jochmann. Je to veľmi potupná smrť a hrozný hriech! — Obecné priemyselno-učňovské školy na tento rok dostaly štátnej podpory: Poprádska 1200, levočská 1500, špišskobelanská 1000 a podhradská 1800 korún. Krigský r. k. učiteľ Ján Király za učiteľa prešiel do Diviňskej Huty a malolomnický Alexander Patrik do abaujskej obci Detek. Proti veľkolipnickému gr. kat. učiteľovi Debrőmu a proti folvarskému Krongovi 17. apríla prevedené bolo disciplinárne vyšetrovanie pre všeliaké previnenia. — V mesiaci marci na železnici z našej stolice vyviezli do iných krajov Uhorska 174 kusov rožného statku, 345 oviec a 56 ošípaných. — Krásny jarny čas premenil sa na opravdivú zimu. 9. apríla začal sa sňah sypať a do 16. apríla napadlo ho dakde aj na jeden meter a boly i sňahové záveje. Následkom veľkého sňahu nastaly prekážky v poštovej ba i v železničnej premávke. Dnes, keď tieto riadky píšem, to jest 17. apríla sňah mizne po celej stolici.

Púť do Svatého Križa. Všetkým milým bratom a sestrám v Budapešti a na okolí, dávame na známosť, že Budapestiansky Katolícky Delnícky Kruh v sobotu dňa 3. mája 1913. púť do Svätého Kríža usporiada s nasledovným poriadkom: Dňa 3. mája ráno o pol 6. hodine nech je každý na Západnom nádraží (Nyugati Pályaudvar), aby si mohol kartu kúpiť na vlak po stanicu Dorog. Karta do Dorogu a zpiatky stojí 2 K 10 hal. Odchod vlaku ráno o 6. hod. 10 minútach. Do Dorogu prídeme o pol desiatej; tu v chráme Božom účastnými sa staneme sv. požehnania, po čom pohneme sa na milostné miesto, tam dorazíme popoludní o pol piatej hodine, Do večera tohoto dňa trvá spoveď, večer ale vybavíme si pobožnosť na kalvárii. Na druhý deň 4. mája (v nedeľu) ráno na milostnom mieste bude sv. spoveď, sv. omša a kázeň. Ráno o 9 hodine v mene Božom vrátime sa do Budapešti. — Jozef Peés modleník, Ján Krajčí riaditeľ.

Po útoku španielskeho kráľa. Z Madridu o útoku, ktorý anarchista Sanchez spáchal na kráľa Alfonsa, oznamujú nasledovné podrobnosti. Vyšetrovanie zistilo, že keby prvá guľa útočníka nebola trafila koňa, bola by vletela kráľovi rovno do prs. Táto guľa opálila rukavicu na pravej ruke kráľa, ktorou držal kantár. Druhá guľa preletela celkom popri hlave kráľa Alfonsa. Z vyšetrovania ďalej vysvitlo, že Sanchez bol dobrým priateľom Pardinasa, ktorý zavraždil španielského ministerpredsedu Canalejasa. Utočník trpí na zrádnik, pre ktorý ho na assentírke trikrát vyhlásili za neschopného na vojenskú službu.

Zázračné zachránenie. Dôstojníci anglického válečného námorníctva kapitáň Risk a technický dôstojník Susans v Londýne na jednom Farmannovskom biplane vyleteli do výšky 500 metrov, odkial prúd vetra lietaci stroj takou silou hodil o zem, že sa lietadlo na kusy dolámalo, ale dvom dôstojníkom sa celkom nestalo nič. Prv, než by sa stroj bol udrel o zem, vetroplavci vypadli z neho tak šťastne, že sa im mimo menších úderov nič nestalo.

Strach v obci. Z Levoče píšu, že v Bethlenfalve behom minulého týždňa štyri razy vypuknul oheň. Zhorela synagoga a päť domov. Obyvateľstvo je pre časté ohne veľmi rozčulené a žije v ustavičnom strachu. Aj hora grófa Vidora Csáky stála v plameni. Z podpalačstva upodozrievajú Jána Rušana, obyvateľa zo Spišského podhradia.

Smutné školské pomery. Na poslednom zasadnutí administratívneho výboru stolice zvolenskej kráľovský škôldozorca Jozef Györffy predostrel podrobnú zprávu o svojich návštevách v školách v minulom mesiaci. Škôldozorca v svojej zpráve vyzdvihol, že sú školy zväčša veľmi preplnené a je aj taká škola, v ktorej jedon učiteľ v jednej sieni uči 193 žiakov. Škôldozorca žiada sriadenie nových učiteľských staníc, zväčšenie nateraz jestvujúcich škôl alebo postavenie nových škôl.

Árenda dobsinskej ľadovej jaskyne po nastávajúcej sesone vyprší, preto mesto jaskyňu a osadu pri nej znova dá do árendy. V meste sa teraz živé zaoberajú s podmienkami árendy. Všeobecná mienka je, že jaskynu a osadu aspoň na 25 rokov treba dať do árendy, aby sa árendátorovi odplatilo investovať a osada aby sa tak v moderné letovisko vyvinula.

Tunel pod Kaukazom. Z Petrohradu oznamujú, že na najvyššom mieste uzavreli, že popod Káukaz medzi mestami Tilisom a Vladíkavkazom prevrtajú tunel dlžka ktorého bude 25 kilometrov. Geologické skúmania objavily, že práce nebudú sa stretať so žiadnymi nepremožiteľnými prekážkami. Tunel za 8 rokov bude hotový.

*

Každý hospodár, prv než by kdekolvek objednal si potrebné motor stroje, nech vo vlastnom záujme s úplnou dôverou obráti sa na motorovú, po celej krajine známu fabriku Ludvika *Kállai*-ho, *Budapest, VI. Gyár-utcza 28*, kde za najlepšie uznané motor mlatiačky k dostaniu sú i na čiastočné zplácanie.

Jakým pluhom treba orať?

Základnou podmienkou dobrého obrábania pôdy je dobrý pluh. Jestli ho gazda nemá, tak nemôže dobrú prácu konať; zlým pluhom nemožno dobre orať. Tie pluhy, ktoré mnohí naši gazdovia ešte aj dnes upotrebúvajú, totižto Vidats-ovské alebo Gubicz-ovské pluhy s drevenými hriadľami, dnes už nezodpovedajú a síce preto, bo s týmito pluhami nemožno vždy dobre orať, poneváč ich nemožno dobre regulovať.

Pri pristrojení týchto pluhov ku hlbokému oraniu en taligu možno napred pustiť na hriadli a potom na zadku šraubou napraviť za ňou ostatné telo pluha. Pri pristrojení ku plytšiemu oraniu taligu pritiahnu nazpäť a na zadku šraubu napravia, tým docielia len to,

že pluh alebo predkom alebo zadkom leží na zemi, ale neorie ani hlbšie, ani širšie brázdy.

Teda takéto pluhy ani ku potrebnej hlbke ani ku potrebnej šírke nemôžeme pristrojiť. Preto tieto pluhy gazdovia len tak upotrebúvajú, jako ich dostanú z fabrík alebo od priekupcov. Neregulujú ich, lež vždy len rovnako orú s nimi. A že toto neni dobre, to vie každý, kto pozná podmienky dobrého orania a to, že orať sa nemá vždy v rovnakej hlbke a s rovnako širokými brázdami, ale že sa toto mení dľa toho, že jakým cieľom a kedy orieme.

S jakým že tedá pluhom má gazda orať? Na túto otázku veľmi snadno možno odpovedať: Sakovským pluhom.

Tieto Sak-ovské pluhy sú dnes najlepšie, ktorými hlinastú pôdu práve tak dobre možno zorať, jako aj piesočnatú pôdu. Tieto pluhy možno regulovať ku hlbokému a plytkému oraniu, robia úzke a široké brázdy a keď je pluh raz pristrojený, tak ho ani viesť ani rukami držať netreba. Veľmi punktovne chodí sám po svojej ceste a nevyskočí z brázdy.

Sak-ovské pluhy alebo jako ich niekde volajú, refazové pluhy sú zhotovené zo samého železa a z ocele. Taligu majú tiež celkom z ocele, tak že čo do trvácnostt už aj pre toto sú o veľa lepšie, jako pluhy s dreveným hriadlom.

Druhou veľkou výhodou týchto Sak-ovských pluhov je to, že sú opatrené prístrojom, ktorý aj bez oráča vedie pluh. Každý Sak-ovský pluh označený je písmenami. Ku príkladu takto: D8M, D10MN, R16M atď. Tu čísla 8, 10, 15 v cóloch ukazujú tú hlbku, do jakej pluh možno pustiť. Pre malých gazdov najlepšie zodpovedajú pluhy, ktoré sú takto označené: D7M, ktorými v hlbke 7 cólov, alebo v hlbke 18 centimetrov možno orať.

Veľkou výhodou týchto Sak-ovských pluhov je i to, že sú tak zhotovené, že na ich hriadeľ namiesto pluha možno pripraviť ku príkladu prístroj na kopanie, na okopávanie, na vyberanie zemiakov a mnoho iných gazdovských roľníkovi potrebných prístrojov. Jestli by si takýto pluh pre jeho cenu jeden gazda kúpiť nemohol, nech si ho zadovážia viacerí spolu, bo práca s ním je taká spora, že s jedným pluhom gazdovia každú prácu okolo obrábania pôdy jeden za druhým na čas môžu odbaviť.

Bratia Katolíci! Čítajte a predplácajte len v čisto katolíckom duchu písané noviny. Takéto noviny sú «Kresťan». «Kresťan» už cez XX. devätnásť rokov bráni našu cirkev, zastáva našu svätú vieru a zmužile bojuje za všetky oprávnené záujmy Slovákov. Presvedčeny kresťan číta a predpláca len «Kresťana».

Z prievidzkého okresu.

Dovolte, ctený pán Redaktor, abych sa pred verejnosťou vyžaloval.

Som jednoduchý nádenník, ktorý ťažkou prácou svoj chlieb vyhladávam. Na pomoci mi bol môj syn, čo ale, keď ho ešte v zime k vojsku zavolali až na bosenské hranice. Doma nechal manželku a dvojo detí. O ne ja sa musím starať, bo veď môj syn je práve tak chudobný, ako aj ja. Kým doma bol, každý deň dačo zarobil, bo je chlap pilný. Odkedy však vlasť bráni a za kráľa život svoj obetuje, jeho rodina je bez opory. My ani neznáme, žije-li a či nie, bo ako z domu odišiel len dva razy nám písal. Nevieme, čo je s nim. Náš notárius mi povedal, že vláda starosť bude mať o rodiny reservistov a že im dá peňažnú pomoc, že vraj aspoň toľko, koľko si k vojsku zavolaný denne zarobil. Reč tá ma trochu uspokojila, bo som myslel, že tí páni predsa majú uznania a napomôžu tie ubohé ženy, a deti, jichž otcov pod zbraň zavolali. Zo dňa na deň čakali sme, kedy už budú rozdávať tie peniaze. Ja som krotil moju nevestu, keď ona neraz plačúc sa žalovala, že nemá čo jiesť. Tu raz príde rozkaz od slúžneho, aby nevesta isla do jeho úradu pre peniaze. Tá natešená pospiechala za slúžnym a dostala tam desať korún. To bola tá veľká pomoc, ktorú jej vláda dala za to, že jej muž vlasť bráni už štyri mesiace. Ubohá žena s nárekom prišla domov, šmarila tých desať korán — akožto krvavú mzdu — o zem, že vraj vláda nech aj to sožere, keď už toľko sožrala. Ja som jej dal za pravdu.

Hľa takto sa stará vláda o rodiny tých neborákov rezervistov, ktorí. Boh zná, aký biedny život majú na ďalekých hraniciach.

Vláda vie milliony vyhadzavať na kadejakých lahtikárov. Stroví tisíce na mungovských poslancov. Ukradne milliony, ktoré preslopú všeliakí hladoši, rezervistom však hodí almužnu ako žobrákovi. Prečo ich zavolala pod zbraň, keď nedbá o nich? Prečo nešiel Tisza vlasť brániť? Prečo ta nešli mungovia? Len sedliak je na takú ťažkú službu? Je to spravedlivosť? Páni vedia nám do panslávov nadávať, lež vlasť brániť neide ani jedon mungo.

Rozhorčený otec:

***

Šurányky.

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Veľactený pán redaktor! Prosím ráčte uverejniť týchto mojich pár riadkov v našom milom Kresťane.

Nás šuráňskych fárnikyv veľký žial naplňuje nad tým, že opustí nás náš vrelemilovaný pán farár Franc Konyakovszky. Za tých 16 rokov, ktoré medzi nami strávil, naučili sme sa ho poznať čo horlivého kňaza a opravdivého otca, ktorý sa neunávne staral nielen o naše duševné spasenie, lež aj o náš časný blahobyt. Nebolo tej záležitosti a potreby, v ktorej neboli by sme sa k nemu s celou dôverou obrátili a on vždy bol hotový s najväčšou radosťou a ochotnosťoo za nás sa

zaujať. Len to spomenem, že náš úverkový spolok sám viedol a k rozkvetu priviedol, pred pár rokmi len s jeho pomocou sa nám pošťastilo 80 honov rôľ zakúpiť a medzi sebou parcelovať. Že včul u nás nikoho neni, ktorý by 2—3 jutre zeme nemal, to len jemu ďakovať môžeme. A včul tento dobrý priatel nás zanechá, jako hovorí len preto, bo ešte väčší kruh účinkovania hľadá. Nech Boh žehná kroky jeho a sprevádza ho hojným požehnaním. Šťastliví ste vy bratia Bélaházskí, že vám ho Boh dopriał. Veru môžete sa nad jeho príchodom radovať, tak jako my máme príčinu nad jeho odchodom žiaľiť. Chovajte sa k nemu s celou dôverou, láskou a oddanosťou a môžem vás ubezpečiť, ze je toho hodný v najväčšej miere. *Zarmútený fárnik.*

* * *

Levoča.

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Ctený pán Redaktor! Prosím uctive o uverejnenie tohoto dopisu v našom «Kresťane».

V tieto dni súdila levočská stolica nad viacerými vinnými deťmi. 16-ročný Rudolf Holub odbil zámok z dver susedovho bývania a predal ho. 15-ročný Julius Koki a Ignac Sztojka spáchali viac menších krádeží, 16-ročný Michal Štola zo skryne kubašského krčmára ukradol 13 korún. Najväčší hriech obťažuje 17-ročného chlapca Belu Sunnáka z Krempach, ktorý vylámal susedovu skryňu a ukradol z nej 10 korún, za ktoré si kúpil všeliaké veci k baveniu. Súdna stolica odsúdila Bélu Sunnáka na 30 dní áreštu, ostatných maloletých vinníkov ale na pokarhanie. Rodičia pozor na deti, vychovávajte ich v bázni božej! *Spišský zpravodajca.*

Hlavylámka.

Kde je žena?

Odkazy redakcie.

Dopisovateľ P. Ďakujeme a uverejnime. — **V. J.** Za poslané práce ráčte prijať úprimné vďaky. — **O. H. B.** Objednané čísla vám odoslali. — **St. U. P.** Upotrebí sa dľa možnosti.

Spisy redakcii zaslané.

Requiem aeternam. Pohrebný kat. slovenský spevník pre organistov s *notami.* Obsahuje obrady pohrebné, Libera me, Officium defunctorum. 103 piesne, z nich 14 v magyarskej reči, modlitby pri pohrebe, tri pohrebné reči. litánie za zomrelých atď. Strán 176. Cena výtisku v skvostnej väzbe 4 koruny.

Requiem aeternam. Pohrebný kat. spevník pre ud (bez nôt). Cena viazaného výtisku 72 halierov.

Alleluja. Modlitebná poučná a spevácka knížka s nôtami pre katolíkov. Druhé opravené a zväčšené vydanie. (8—16.000.) Cenv dľa akosti väzby 3, 5, 7 korún. — 608 strán. Na 240 stranách sú modlitby a poučenia a na 368 stranách piesne a obrady s nôtami zaopatrené.

Alleluja, spevník katolícky s nôtami a obradami, 368 strán, II-hé vydanie (5000). Ten istý spevník, ktorý je k Alleluja knižke priviazaný. Cena viazaného výtisku 2 koruny.

Knižky možno dostať v hornouhorských kníhkupectvách a u pôvodcu: Štefana Janovcsik, farára v Likavke, o. pošta: Liptó-Rózsahegy.

Cesta kríža a tajemstvá ruženca. Cena 10 hal. Vydal dr. Jozef Janda, dekan-farár, Nitrapereszlény.

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 22. apríla.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tisská, nová	kor.	21·10—23·75
» stolnobelohradská, nová	«	21·95—22·55
» peštianska, nová	«	21·00—22·65
« banátska, nová	«	21·90—22·55
Raž prvotriedna	«	19·25—19·45
« druhotriedna	«	19·05—19·25
Jačmeň nový, prvotriedny	«	17·40—18·00
Ovos prvotriedny	«	20·00—21·00
« druhotriedny	«	20·00—20·50
Datelinové semä červená ďatelina	«	190·00—200.00
« « lucerna	«	90·00—130·00
Otruby drobné	«	12·00—12·26
« hrubé	«	12·00—12·20
Kukurica	«	15·30—15·60
Konopné semä	«	26·00—26·50
Proso	«	—·——·—
Rasca (kmín)	«	81·00—81·00

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	17·60	17·30	17·00	16·70	16·20	15·80	15·20

č.	7	7½	8
K.	14·80	13·80	10·40

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Netreba viac ísť do mlyna!

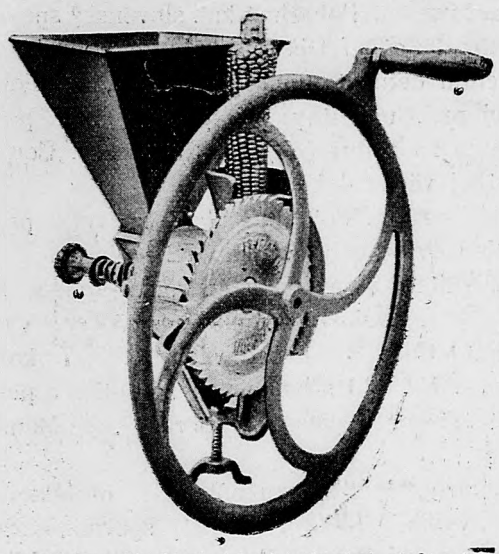

Bo každý hospodár, ktorý si kupí tento stroj, vtedy a toľko môže mleť, koľko potrebuje, vyhne tomu, že by toto melivo bolo horké a mlynárovi tiež nič nemusí platiť, následkom čoho kúpený stroj vyplatí sa sám od seba. Na tomto stroji možno mleť krúpy akejkoľvek fajnosti, bo sa dľa ľúbosti regulovať môže. Cez jednu hodinu možno na ňom somleť 30—40 kgr. kukurice. Smestia sa doň na ráz 4 litre kukurice. Stroj i s kolesom váži 14 kgr. V hospodárstvach je neocenitelný. Okrem kukurice možno na ňom mleť aj jačmeň, raž a žito. Objednať ho možno aj s doposlaním na železničnú stanicu a so zaobalením za **20.— K.** Pri objednaní **10.— K** treba vopred poslať. — Objednávanie príma

Alexander Takács Budapest, 280. Rákóczi-ut 8. NK.

Cenník s 5000 vyobrazením na žiadosť posiela sa zdarma.

Prozretedel'nosť

krajinská pomocná ústredná spoločnosť

Budapest, IX., Erkel-utca 20.

V každej obci hľadá poriadneho a spoľahlivého

ZASTUPITEĽA

Táto spoločnosť v páde odumretia jej členov, pozostalým pohrabnej pomoci platí od 100 do 1000 korún. — Osobitná trieda pre vstupujúcich do stavu manželského.

Členovské poplatky splácať treba polročne dľa veku do spoločnosti vstupujúcich.

V každej obci možno organizovať miestne neodvislé spoločnosti, v ktorých členovské poplatky prijíma stredišťom splnomocnený pokladník.

Kto odhodlá sa ku organizovaniu takej miestnej organizácie a pre ňu ku sbieraniu členov, nech bezodkladne píše na vyšudanú adressu.

Členov sbierajúcich poverencov platíme.

Túto spoločnosť uh. kráľ. ministerstvo vnútra nariadením podčíslom 21.822—1913 odporúča pozornosti všetkých miest a pravomocností.

Pri objednávkach na naše ohlasy, prosíme odvolávať sa vždy na náš časopis.

Lacné česke perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.60 K, lepšie 12 korún. Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako sňah mäkké jak páper, drapané 30, 36, 42 K. — **Metove postele.** A červeného cinovatu 1 dobre naplnená perina, alebo 1 zpodná perina 130 cm. dlhá, 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.—, 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 13.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.—, 3.50, 4.—, 90 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho shotovujeme vo veľkosti dla vole. Trojdílovú srstennú matrac na jednu postel K 27.— lepšej jakovosti K 33. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobierkou. Výmena a navrátenie dovoluje sa pri náhrade porta. **Benedikt Sachsel, Lobes 134.** pri Pilsen (Čechy).

Najlepší český prameň k objednaniu.

Lacné perie na postel!

1 kg. sivé dobré drápané 2 K, lepšie 2 koruny 40 hal.; prima pelbiele 2 koruny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg velmi fajne, ako sňah biele, drápané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. paperie, sivé 6 K, 7 K; biele fajnové 10 K; najfajnejšie paperie z prs 12 K, Pri obiednaní 5 kg. franko.

Hotové postele

z hustej tkniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá' 120 cm široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlný, 60 cm široký naplnený novým, sivým, velmi trvácim mäkým perím 16 K; polpaperie 20 K; paperie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podblavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 12 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. podhlavky 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5 K, 5.20 K, 5.70 Spodné periny z pevného vrážkovaného grádlu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývez s postovou dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené. Za nezopovedné návrat peňazi obšírny cenník zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy.)

Oznamy prijíma administracia „Krestan“ BUDAPEST Szentkirályi-utca 28.

Rušeň!

!! S 18 prvymi vyznaceniami !!

Ludvik Kállai motor dielna

Budapest, VI. ker., Gyár-utca 28. szám.

Odporúča najvrelej **Ludvika Kállai**

elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

Uplná záruka za výborné mlátenie.

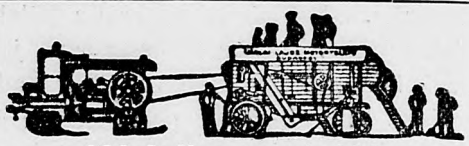

!!! Jedina novota !!!

Najjednoduchejší a najdokonalejší mlatebny stroj prítomnosti

Bez strojníka lahko k vedeniu bar ktorým gazdom aj medzi domami slamou krytými.

Osobytná trieda pre stroje polného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mláteniu a ku siatiu atd.

Ludvika Kállai, ktoré sa v našej vlast najlepšie podarily.

Cennik s obrazmi na žiadosť zdarma a franko.

Rušeň!

Prvá dielňa hodín

Hanns Konrad

cis. a kráľ. dvorný zasielca

Brüx 3335. (Čechy)

rozposiela len zcela spoľahlivé hodiny s 3 ročnou zárukou. Dobré vačkové niklové hodinky po K 4·20. 5·—, 7·—. S duplovaným zátvorom K 7·50. V ocelovej zátvore K 5·80. Niklový budíček K 2·90. S číselnikom radiumom osvieteným K 3·30. Budíček s duplovaným zvoncom K 3·80. Stenové kuchyňské hodiny v drevenom ráme K 3·20. V porcellánovom zátvore K 5·50. Pekné rezané kukučkové hodiny K 7·50, 8·50. Miniatur pendle so strunou K 8·50, 12·50. Cez 8 dni chodiace pendle s pondusami K 33·50, 38.— a vyše. V modernej truhlici z orechového dreva K 41.—, 46.— a vyše. Riziko vytvorené. Zámena povolená, návrat peňazí. — Zasielky bezprostredná na stránky s poštovou dobierkou alebo pri vopřednom zaslaní obnosu. — Veľký výber každého druhu vačkových hodín, budíčkov, pendlov, hodín na stenu aj celý rok chodiacich naisť možno v mojom hlavnom cenníku, ktorý na žiadosť každému posiela sa zdarma a franko.

Najlepšia kosa na svete je kosa z kanónovej ocele.

Prevyšuje všetky fabrikáty.

Tieto kosy rozposielam pri úplnej záruke a poneváč vyhotove né sú z najprvšej triedy ocele, za ne berem na seba všemožnú sodpovednosť. S mojimi kosami rychlo ide robota, bo ľahko režú akukoľvek hrubú slamu. Riziko je vytvorené bo nesodpovedné kosy hneď zamením alebo vrátim peniaze Ku každej kose zdarma dám 1. kus patent kariku.

70	75	80	85	90	cm.
1.80	2.10	2.30	3.35	2.40	kor.
95	100	105	110		cm.
2.50	2.60	2.70	2.80		kor.

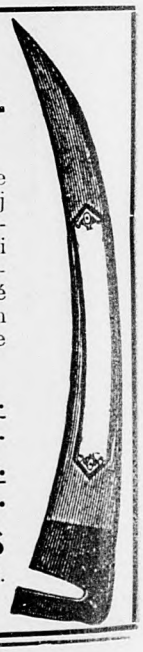

ALEXANDER TAKÁCS

vývozný dom **Budapest,** 280. Rákóczi-ut 8. NK.

Cenník s 5000 vyobrazením zdarma.

Tlačou Stephaneuma uč spol. v Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28/a.